

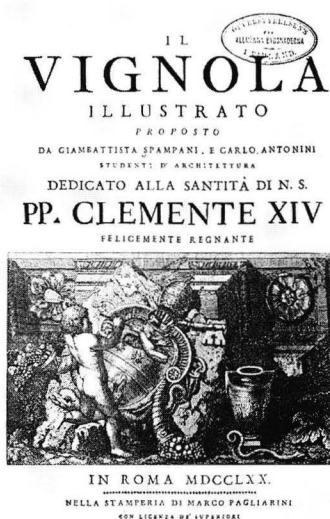
Intendentinkonttorin kirjasto vuoteen 1842

Ensimmäinen julkisin varoin kartutettu arkkitehtuurikirjastomme sai alkunsa Suomen intendentinkonttorissa, joka perustettiin suuriruhtinaskunnan rakennushallinnon keskusvirastoksi vuonna 1810. Ajanjaksolla 1823–1832 intendentinkonttorin esimiehet, arkkitehdit Charles Bassi (1810–1824) ja C. L. Engel (1824–1840), käyttivät säännöllisesti osan, keskimäärin neljänneksen, virastonsa vuotuisista tarvevaroista ammattikirjallisuuden hankintaan. Ensimmäinen hankinta tapahtui itse asiassa jo kesällä 1820. Tuolloin ostettu Giambattista Spampanin ja Carlo Antoninin Vignola-oppikirja (Roma 1770) on tiettävästi ensimmäinen meillä kruunun kustannuksella arkkitehdin käyttöön hankittu ammattialan teos.¹ (Kuva 1.)

Ensiosostus tehtiin vain muutama kuukausi sen jälkeen, kun intendentinkonttorin menosääntöön oli päätetty sisällyttää varsinaisia tarvevaroja. Näiden määrä, 300 hopearuplaa (900 assignaattiruplaa), oli 4 1/2-kertainen verrattuna intendentin aiemmin nauttimaan kulukorvaukseen. Vuoden 1825 alussa tarvevaroista leikattiin kolmannes. Tämän jälkeen määrärahaan ei enää koskettu Engelin intendenttikaudella. Kirjahan-kinnoissa tarvevarojen supistuminen näkyi siten, että vuotuisen ostosten keskimääräinen summa pieneni leikkauksen suhteessa vuosien 1823–1824 tasosta. Kirjahan-kinnat lopetettiin vuoden 1832 jälkeen mahdollisesti vain siksi, ettei niihin enää liiennyt varoja. Vuodesta 1833 lähtien nimenomaan paperitavaran sekä kirjoitus- ja piirustusvälineiden osuus konttorin menoista kasvoi poisjääneitä kirjahankintoja vastaavasti. Uudelleen kirjastokokoelmaa kartutettiin tarvevaroilla, tosin ohimenevästi ja vähäisessä mitassa, vuoden 1841 alkupuoliskolla, intendentinkonttorin interregnumin aikaan.

Ammattikirjallisuuden ostaminen intendentinkonttoriin 1820- ja 1830-luvuilla näyttää olleen harkinnanvaraista toimintaa, josta oli tarvittaessa luovuttava virkatehtävien hoidon kannalta tähdellisempien hankintojen hyväksi. Näissäkin puitteissa virastoon kertyi huomionarvoinen, jos kohta suppea kokoelma arkkitehtuurikirjallisuutta, plansiteoksia ja kuparipiirroksia. Hankinnat olivat usein kalliimmasta päästä. Hintavin ostos oli C. F. Schinkelin viitenä vihkona julkaistu *Decorationen auf den beiden Königlichen Theatern*, josta maksettiin vuonna 1829 peräti 290 assignaattiruplaa, niin paljon, että kirjahan-kinnoista oli seuraavana vuonna tyystin pidättäydyttävä. Määrällisesti kokoelmaa kuitenkin hallitsivat uudempien saksalaisten julkaisujen sijasta 1700-luvun italian- ja ranskankieliset arkkitehtuurikirjallisuuden klassikot ja uusklassismin perusteokset. (Kuvat 2–3.) Etenkin antiikin Roomaan liittyvät kuvateokset ja irrallisina ostetut kuparipiirrokset muodostavat kokoelmassa temaattisen jänteen (kuvat 4–5), joka ulottuu Bassin intendenttikauden lopulta Engelin aikaan. (Bassi oli vastannut

¹ Intendentinkonttorin tarvevarojen tilitykset. Rakennushallituksen arkisto (RHA) Gp 1 (1820–1836), Gp 3 (1837–1858). Kansallisarkisto (KA).

Kuva 1. Nimiösiivu: G. Spampani & C. Antonini, Il Vignola illustrato (1770).

Kuva 2. Nimiösiivu: L. B. Alberti, I dieci libri di architettura, trad. in Italiano da C. Bartoli, Nuova ed. (1784).

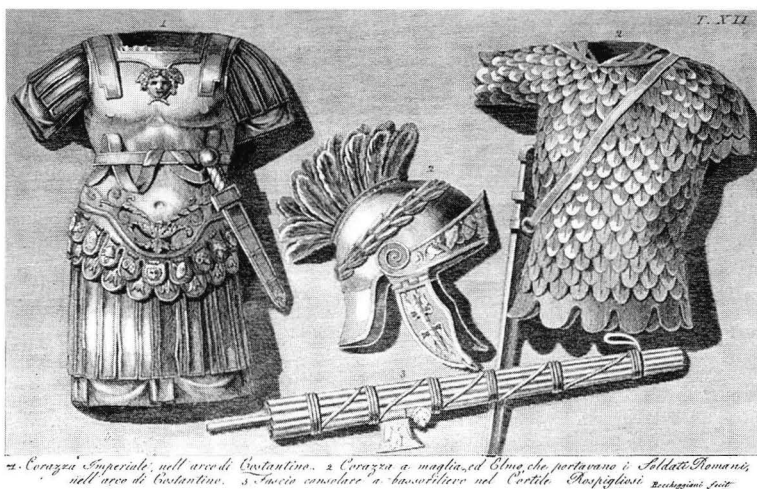
vielä vuoden 1824 hankinnoista ennen I.6. alkanutta virkavapauttaan ja virkaeroaan myöhemmin samana kesänä.) Kyseinen teema huipentuu Engelin vuonna 1828 ostamaan Rooman Tituksen termien eli Neron Domus Aurean kuvakoristelun dokumentaatioon *Vestigia delle terme di Tito e loro interne pitture*. Franciszek Smugliewiczin ja Vincenzo Brennan suorittaman tallennustyön tulokset käsittävät tuossa Ludovico Mirrin julkaisemassa teoksessa 60 Marco Carlonin kaivertamaa suurikokoista planssia.²

Intendentinkonttorin toimintaan kirjahankinnat liittyivät verraten yleisellä tasolla. Ostoksia, joihin tietty ajankohtainen työtehtävä on saattanut olla virikkeenä, näyttäisi olevan vain kaksi. Kummassakin tapauksessa on kysymys tuoreesta ruotsalaisesta julkaisusta. Fredric Wernerin ja Johan Henrik Schröderin *Upsala domkyrka med dess märkvärdigheter* -teoksen ensimmäisiä vihkoja hankittaessa (1828) intendentinkonttori osallistui tiiviisti Turun tuomiokirkon palonjälkeiseen korjaukseen. Keväällä 1841 tilattu *Om straff och straffanstalter* voisi puolestaan vastaavasti kytkeytyä paraikaa vireillä olleeseen Hämeenlinnan työ- ja ojennuslaitoksen rakennushankkeeseen.

* * *

Selvää ei ole, minkä vuoksi intendentinkonttorin kirjanhankintaa ei järjestetty pysyvämmälle pohjalle ylempien tahojen toimin vielä Engelin aikana. Yleisesti kaiketi edellytettiin, että myös intendentinkonttorin kaltaisessa erikoisalalla toimivassa keskusvirastossa virkamiehet hankkivat tarvitsemansa ammattikirjallisuuden ensi sijassa omin varoin. Tästä lähti esim. C. J. Walleen perustellessaan (1825) Helsinkiin aja-

² Ks. lähemmin Marie-Noëlle Pinot de Villechénon-Lepointe, Un album de dessins d'antiques au Louvre: Marco Carloni et les peintures de la Domus Aurea, *Revue de l'art* 1971:14, s. 86–92.

Kuva 3. Kuvitusta teokseen L. Roccheggiani, Raccolta di cento Tavole (1804).

mansa Julkisen kirjaston tarpeellisuutta. Hän näki tuon kirjaston yhdeksi merkittäväksi tehtäväksi sellaisten intendentinkonttorin ja muiden erikoisvirastojen tarvitsemien teosten hankkimisen, jotka olivat liian kalliita virkamiesten itse ostaa ja joita samasta syystä yleensäkin harvoin tapasi yksityisistä kirjakokoelmista.³ Intendentinkonttorin toimenkuvaan lisättiin 1820-luvun puolimaissa oppilaanpito, ja kaksi oppilaspaiikkaa saatiinkin järjestettyä vuonna 1829. Tämä seikka ei näytä erityisesti vaikuttaneen konttorin kirjahankintoihin, jotka sitäpaitsi jatkuivat enää lyhyen ajan 1830-luvun puolella. Tuloksettomaksi jäi Engelin esitys senaatille (1826) intendentinkonttorin tarvevarojen lisäämisestä opetusvälineiden kuten alkeisteosten (Elementar Verk) hankkimiseksi.⁴

Askel intendenttien omaehtoisista kirjahankinnoista muodollisesti perustettuun ja järjestelmällisesti kehitettyyn virastokirjastoon otettiin Engelin seuraajaksi vuonna 1841 nimitetyn arkkitehti E. B. Lohrmannin intendenttikaudella. Alkuvuonna 1843 hallitsija osoitti intendentin käyttöön erillisen vuotuisen määrärahan (200 hopearuplaa) kirjahankintoihin, »till bildande af ett Bibliothek vid Intendents-Embetet».⁵ Konttorin jo omistamat teokset muodostivat lähtökohdan Lohrmannin määrätietoisesti kartuttamalle virastokirjastolle.⁶ Intendentinkonttorin, sittemmin yleisten rakennusten ylihallituksen, kirjasto on pääosin säilynyt yhtenäisenä kokoelmana.⁷ Tämä kokoelma, rakennushallituksen historiallinen kirjasto, on kuulunut museovirastolle vuodesta 1985.

³ Arne Jörgensen, Universitetsbiblioteket i Helsingfors 1827–1848 (Nytryck. Helsingin yliopiston kirjaston julkaisuja 44. Helsingfors 1980), s. 28–29.

⁴ Jarkko Sinisalo, Rakennushallinnon rekrytointi 1810–1865 (Helsingin yliopiston taidehistorian laitoksen julkaisuja IX. Helsinki 1988), s. 57–58.

⁵ Senaatin tal.os. ptk. 18.1.1843. KA.

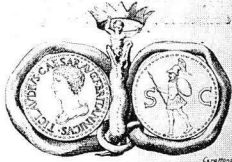
⁶ Kirjaston karttumisesta Lohrmannin kaudella ks. Sinisalo, Rakennushallinnon rekrytointi, s. 89–90.

⁷ Rakennushallinnon virastokirjaston kokoonpanosta 1800-luvun lopulla ks. Hugo Lindberg, Katalog öfver böcker och planschvärk tillhöriga Öfverstyrelsens för allmänna byggnaderna i Finland bibliotek, I (Helsingfors 1888) ja II (Helsingfors 1893). Jälkimmäisen luettelon mukaan kirjasto käsitti 499 teosta 1110 niteenä.

STORIA
DELLE
ARTI DEL DISEGNO
PRESSO GLI ANTICHI
DI
GIOVANNI WINKELMANN

Tradotta dal Tedefo
E IN QUESTA EDIZIONE CORRETTA E AUMENTATA
DALL'ABATE

CARLO FEA
GIURECONSULTO
TOMO TERZO.

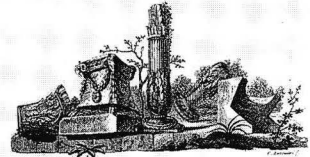

IN ROMA
DALLA STAMPERIA PAGLIARINI
MDCCLXXXIV.

CON LICENZA DE' SUPERIORI.

Kuva 4. Nimiösiivu: J. J. Winckelmann, Storia del-
le arti del disegno presso gli antichi, trad. dal Te-
desco, III (1784).

MANUALE
DI VARI JORNAMENTI
TRATTI
DALLE FABBRICHE, E FRAMMENTI ANTICHI
PER USO, E CONVEDO
De' Scultori, Pittori, Architetti, Scarpellini, Stucca-
tori, Intagliatori di pietre, e legni, Argentieri,
Gioiellieri, Recamatori, Ebanisti &c.
OPERA
RACCOLTA, DISEGNATA, ED INCISA
DA CARLO ANTONINI
Architetto, Professore di Architettura, Accademico
Ufficiale dell' Istituto di Bologna.
VOLUME QUARTO
Che contiene la Serie de' Candelabri, e
Orologgi Solari Antichi
DEDICATA ALLA SANTISSIMA DI NOSTRO SIGNORE
PAPA PIO SESTO
FELICEMENTE REGNANTE.

ROMA MDCXC.

DALLE STAMPE DEL BARDIPELLINI ALLA NINERVA.

Kuva 5. Nimiösiivu: C. Antonini, Manuale di varj
ornamenti, IV (1790).

Bassin ja Engelin hankinnat ovat enimmäkseen yhä tallella tuon kokoelman vanhimpana osana. Kun vielä hankintojen kulkukin tunnetaan, intendentinkonttorin »alkukirjasto» tarjoaa kiintopisteen muodostettaessa kokonaiskuvaa siitä, mitä ulkomais- ta arkkitehtuurialan kirjallisuutta Suomessa ylipäätään oli tavoitettavissa 1800-luvun alkupuolella. Toistaiseksi tätä kysymystä ei ole systemaattisesti selvitetty.

* * *

Intendentinkonttorin kirjaston kartunta vuosina 1820–1842 ilmenee tarvevarojen tilitysten ohella loppuvuonna 1843 laaditusta luettelosta »Förteckning öfver Intendents Contoires Bibliothek jemte Chartor och Gravurer från år 1820 till år 1842», joka käsittää 45 numeroa.⁸ Pääpiirtein tuo luettelo seuraa hankintajärjestyssä. Siinä on mukana myös aineksia, joita ei ollut hankittu ostamalla. Näiden sijainti luettelossa pohjautunee ajankohtaan, jolloin teos oli konttorille tullut.

Kokoelman sisältö esitellään tässä vuoden 1843 luetteloon perustuvassa, tosin ensisijaisesti kirjakauppiaiden toimituserien mukaisessa järjestyksessä. Vuoden 1843 luettelon numerointi ilmoitetaan hakasulkeissa. Rakennushallituksen historiallisessa kirjastossa kokonaan tai osaksi säilyneet teokset on merkitty *:llä. Hintatiedot on lisätty tarvevarojen tilitysten mukaan. Lainausmerkein varustetut kirjaukset ovat suoria sitaatteja vuoden 1843 luettelosta. Näihin on turvauduttu mm. kokoelmasta muille teille joutuneiden teosten kohdalla.⁹

⁸ E. B. Lohrmannin ja A. W. Arppen allekirjoittaman luettelon (päiv. 20.12.1843) puhtaaksikirjoitettu versio tarvevarojen tilitysten yhteydessä. RHA Gp 3. KA.

⁹ Osa näistä lienee kuulunut niihin teoksiin, jotka kaikesta päättäen siirrettiin 1880-luvulla yleisten rakennusten ylläpiduksesta Polyteknillisen opiston kirjastoon. Ne eivät enää esiinny ylläpidon kirjaston ensimmäisessä painatusluettelossa v:lta 1888. Toisaalta ne eivät ehtineet mukaan vielä opiston kirjaston ensimmäiseen painettuun luetteloon v:lta 1882 (Bibliotekets bok-katalog 1882. Polytekniska

Osto 14.8.1820, F. A. Meyer (Turku)

- [2] * Spampani, Giovanni Battista & Antonini, Carlo: *Il Vignola illustrato*. Roma 1770. (33 rpl)

Osto 1821

- [7] »Samling af till efterlefnad gällande Bref, Förklaringar och föreskrifter, från 1809–1820.» (10 rpl)

Osto 20.1.1823, J.C.Frenckell & Son (Turku)

- [3] [Bélidor, Bernard Forest de] »Architecture Hudraulique, par Mr Belidor, 4 Volumer, Paris 1782.»¹⁰ (140 rpl)
[4] [Bélidor, Bernard Forest de] »La Science des Ingenieurs par Mr Belidor, 1 Vol. Hage 1754.»¹¹ (72 rpl)
[5] [d'Aviler, Charles Augustin] »Dictionnaire d'Architecture Civile et Hyd-
raulique par A. Charles D'Avilliers 1 Vol. Paris 1755.»¹² (25 rpl)
[6] »Finlands Allmänna författningar från 1808–1816, 2 band.» (24 rpl)

Osto 4.3.1824, Wilh. Gräff (Pietari)

- [8] * Roccheggiani, Lorenzo: *Raccolta di cento Tavole rappresentanti I costumi religiosi civili, e militari degli antichi Egiziani, Etruschi, Greci, e Romani tratti dagli antichi monumenti*. [Roma 1804.] (74 rpl)
[9] * [Piranesi, Giovanni Battista & Piranesi, Francesco] »39 Ausgewählte Blätter Architectonischen darstellungen aus den Werken des Piranesii, gross folio.»¹³ (100 rpl)
[10] * [Piranesi, Giovanni Battista & Piranesi, Francesco] »9 Blätter D° von demselben, klein folio.»¹⁴ (18 rpl)
[11] * [Carloni, Marco] »3 Blätter Plafonds aus der Villa Madama zu Rom, in grössten folio.»¹⁵ (15 rpl)
[12] * »16 Blätter Plafonds und andere Architectonische Abbildungen.»¹⁶ (18 rpl)

Institutet i Finland, Helsingfors 1882.), mutta kylläkin seuraavaan v:lta 1889 (Katalog öfver Polytekniska institutets i Finland bibliotek. 1889, Helsingfors 1889). Tässä yhteydessä kysymys olisi v. 1823 ostetuista Bélidorin ja d'Avilerin teoksista ja v. 1831 ostetusta Gillyn & Eytelweinin teoksesta.

¹⁰ Tositteissa mainitaan painovuodet »Paris 1782» (2 vol.) ja »Paris 1788» (2 vol); vrt. Kat. öfver Polyt. inst. bibliotek (1889), s. 12: »Bélidor, Architecture hydraulique. 1 partie, tome 1–2. Paris, 1782. 2 partie, tome 1–2. Paris 1788, 1770».

¹¹ Vrt. Kat. öfver Polyt. inst. bibliotek (1889), s. 12: »Bélidor, La science des ingénieurs dans la conduite des travaux de fortification et architecture civile. Nouv. éd. a la Hage 1754.»

¹² Vrt. Kat. öfver Polyt. inst. bibliotek (1889), s. 13: »D'Aviler, A. Ch. Dictionnaire d'architecture civile et hydraulique. Nouv. éd. Paris, 1755.»

¹³ Rakennushallituksen historiallisen kirjaston sidos »Piranesi in grand folio» (selkänimeke) sisältää 37 suurikokoista lehteä käsittävän Piranesi-valikoiman sekä mm. Rooman Pietarinkirkon pohjakaavan (presso Carlo Losi in Roma l'anno 1773), joka sekin ehkä sisältyi v:n 1824 hankintaerään.

¹⁴ Rakennushallituksen historialliseen kirjaston sidos »Diverse arkitektoniska fragmenter, plafonder och väggmålningar etc. deribland från Titi thermen» (kanteen liimatun lapun mukaan) sisältää mm. seitsemän pienikokoista lehteä käsittävän Piranesi-valikoiman ja lehden Lhuillier'n ja Doublet'n vaasisarjasta (Lhuillier et Doublay / N° 17 / Romae Delineaverunt), joka sekin ehkä sisältyi v:n 1824 hankintaerään. Sidoksen muusta sisällöstä ks. nootti 16.

¹⁵ Sidoksessa »Piranesi in grand folio».

¹⁶ Sidos »Diverse arkitektoniska fragmenter ...» sisältää nootissa 14 mainitun lisäksi kolme P. Santi Bartolin kuparipiirrosta (»... Thermarum Titi») sekä kolmetoista nähtävästi yhteenkuuluvaa tekstiöntä lehteä plafondi-aiheita.

Osto 10.7.1825, Wilh. Gräff (Pietari)

- [13] * Winckelmann, Johann Joachim: Storia delle arti del disegno presso gli antichi. Tradotta dal Tedesco e in questa edizione corretta e aumentata dall' Abate Carlo Fea. Tomo I–III. Roma 1783–1784. (40 rpl)
- [14] * Bossut, Charles: Cours de mathématiques. I–III Partie. Paris 1775–1777. (18 rpl)
- [15] * Frézier, Amédée-François: Éléments de stereotomie, a l'usage de l'architecture, pour la coupe des pierres. Tome I–II. Paris 1760. (12 rpl)
- [16] * [Milizia, Francesco:] Principj di architettura civile. Tomo I–III. Bassano 1785. (18 rpl)
- [17] * Milizia, Francesco: Memorie degli architetti antichi e moderni. Tomo I–II. 4. ed. Bassano 1785. (10 rpl)
- [18] * Raccolta di ornati esattamente da marmi antichi copiati da P.V. [S.I. s.a.] (30 rpl)
- [19] * Alberti, Leon Battista: I dieci libri di architettura. Tradotti in Italiano da Cosimo Bartoli. Nuova ed. Roma 1784 (22 rpl)

Osto 14.7.1826, Wilh. Gräff (Pietari)

- [20] * Antonini, Carlo: Manuale di varj ornamenti tratti dalle fabbriche, e frammenti antichi. Vol. I–II [yhdessä]. Roma 1781, Vol. III–IV. Roma 1790. (70 rpl)
- [21] * Bertotti Scamozzi, Octave: Les thermes des Romains dessinées par André Palladio et publiées de nouveau ... d'après l'exemplaire du Lord Comte de Burlington imprimé à Londres en 1732. Vicence 1785. (50 rpl)
- [22] * Vitruvius: L'architettura di Marco Vitruvio Pollione tradotta e comentata dal Marchese Berardo Galiani. 2. ed. Siena & Napoli 1790. (30 rpl)
- [23] * La Rue, J.-B. de: Traité de la coupe des pierres, ou méthode facile et abrégée, pour se perfectionner en cette science. Paris 1764. (40 rpl)
- [24–25] »L'art de trait de Charpentierie, par le Sieur Nicolas Fourneau 3 Vol. Paris 1770.» & »Essais pratiques de Geometrie, et suite de l'art du trait, par Fourneau 1 Vol. Paris 1750.» (60 rpl)

Osto 11.7.1827, Wilh. Gräff (Pietari)

- [26] * Zabaglia, Niccoló: Castelli, e ponti di maestro Niccola Zabaglia con alcune ingegnose pratiche, e con la descrizione del trasporto dell'obelisco vaticano, e di altri del cavaliere Domenico Fontana. Roma 1743. (70 rpl)
- [27] * Bellori, Giovanni Pietro: Veteres arcus Augustorum triumphis insignes ex reliquiis quae Romae adhuc supersunt cum imaginibus triumphalibus restituti. Romae 1690. (30 rpl)

Osto 15.8.1828, Wilh. Gräff (Pietari)

- [1] * [Carloni, Marco] Vestigia delle terme di Tito e loro interne pitture. [Roma 1776–1778].¹⁷ (120 rpl)

¹⁷ Gräffin laskussa: »Darstellungen aus den Bädern des Titus, zu Rom, gr. folio, mit vielen Kupfern»; kirjaston luettelossa v:sta 1843 alkaen planssiteoksen nimekkeenä on kuparipiirrosnimiön sijasta sidoksen selkänimekkeenäkin esiintyvä johdantolehden dedikaatio »Agli Amatori delle belle Arti e delle Antichita».

Osto 7.6.1828 ja 16.11.1829, G.O. Wasenius (Helsinki)

- [28] * Werner, Fredric & Schröder, Johan Henrik: Upsala domkyrka med dess märkvärdigheter tecknade och beskrifne. Häft 1–5. Stockholm 1826 [–1829]. (H.1–3: 21 rpl, H. 4–5: 13.50 rpl)

Saatu ilman ostoa

- [29] * Alberti, Giuseppe Antonio: Istruzioni pratiche per l'ingegnere civile, o sia perito agrimensore, e perito d'acque. Venezia 1782.
[30] * Rondelet, Jean-Baptiste: Mémoire historique sur le Dôme du Panthéon Français. Paris 1797.
[31] * Alberti, Giuseppe Antonio: Trattato della misura delle fabbriche. Con note ed aggiunte di Baldassare Orsini Perugino. 2. ed. Perugia 1790.

Osto 15.–16.12.1829, F.A. Meyer (Helsinki)

- [32] * Schinkel, Carl Friedrich: Decorationen auf den beiden Königlichen Theatern in Berlin. Heft 1–5. Berlin 1819–1824.¹⁸ (H.1–2: 157.90 rpl, H.3–5: 131.83 rpl)

Saatu ilman ostoa

- [33] »XXXIV Kupfern zur Altdeutschen Baukunst von C. L. Stieglitz. 1 Häfte i stor folio. Leipzig 1820.»

Osto 16.3.1831, F.A. Meyer (Helsinki)

- [34] [Gilly, David & Eytelwein, J. A.] »Practische Anweisung zur Wasserbaukunst von D. Gillij und J.A. Eytelwein 4 Häften Berlin 1809.»¹⁹ (62.50 rpl)

Osto 20.7.1831, F.A. Meyer (Helsinki)

- [35] * Hübsch, Heinrich: Entwurf zu einem Theater mit eiserner Dachrüstung. Frankfurt am Main 1825. (8 rpl)
[36] * Piringer, Benedikt: Garten-Verschönerungen, oder Entwürfe zu geschmackvollen Gartengebäuden und Zierden, als: Portale, Denkmahle, Tempel, Obelisken, Ruinen, Lusthäuser, Einsiedeleyen, Brücken, Lustschiffen, Ruhesitzen u.s.w. Wien [1823]. (20 rpl)
[37] [Voit, Michael] »Voits innern Ausbau der Gebäude, 1 band med tillhörande plancher.»²⁰ (5 rpl)
[38] »12 Plancher Antiqua Gravurer, eller detaillier från Göthiska byggnader.» (6 rpl)

Osto 19.9.1832, G.O. Wasenius (Helsinki)

- [39–40] * Hirt, Alois: Die Geschichte der Baukunst bei den Alten. Band I–III. Mit 33 Tafeln [erillisenä atlaksena]. Berlin 1821–1827. (103.50 rpl)

¹⁸ Kokoelmassa tallella vain vihot 1–2.

¹⁹ Vrt. Kat. öfver Polyt. inst. bibliotek (1889), s. 14: »Gilly, D. & Eytelwein, J. A. Praktische Anweisung zur Wasserbaukunst. 2. Aufl. 1–4 Heft. Berlin 1809–1820.»

²⁰ Todennäköisesti = Michael Voit, Der innere Ausbau der Gebäude, oder theoretisch-praktische Anleitung zu einer bequemen und schicklichen Anordnung und Einrichtung der Wohnungen. Augsburg & Leipzig 1824.

Saatu ilman ostoa

- [41] »Ett inbundet Häfte i folio, med plancher för anläggande af byar i Ryssland.»²¹
- [42] * Ritningar till snitten för civila uniformer och uniformsfrackar i storfurstendömet Finland. Ritningar till broderiet och knapparne för civila uniformerne. [1839]²²

Osto 1841, J.C. Frenckell & Son (Helsinki)

- [43] »Om Straff och Straffanstalter, af H.K.H. Kronprinszen af Sverige.» [1840]²³
(50 hopeakop)

Osto 4.3.1841 ja 10.5.1841, G.O. Wasenius (Helsinki)

- [44] »16 St. Planchartor öfver lika många städer i Finland, af C. W. Gyldén.»
(15 kpl. á 1 rpl, 1 kpl. 28 4/7 hopeakop)
- [45] »1 Charta öfver Finland af Ekelund.» (10.50 rpl)

²¹ Kysymyksessä saattaisi olla Venäjän asetuskokoelman liitteenä julkaistu kuvasto.

²² V:n 1839 virkapukuasetuksen liitekuvastot.

²³ Vrt. Lindberg, Katalog öfver böcker, II (1893), s. 28: »Om straff och straffanstalter. 2:a uppl. Stockholm 1840.»

SUMMARY

The Library of the Superintendent of Public Buildings until 1842

Little is still known of the architectural books available for the few architects active in Finland during the early part of the 19th century.

The article presents the collection of books (mostly architectural) and engravings bought by the architects Charles Bassi and C.L. Engel while holding the post of Superintendent of Public Buildings (1810–1824 and 1824–1840 respectively). The small collection preceded the office library proper founded in the Superintendent's Bureau in 1843. The early purchases are still mostly included in the office library – today a historical book collection owned by the National Board of Antiquities (Helsinki).